

Проблемні питання нормативно-правової бази функціонування Регіонального центру моніторингу довкілля, як структурного підрозділу обласної державної адміністрації

Реформа моніторингу довкілля в Україні

20 березня 2023 року Верховною Радою України ухвалено Закон України № 2973-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля»

Нова система моніторингу

Державна система моніторингу довкілля та її підсистеми:

моніторинг атмосферного повітря;
моніторинг вод;
моніторинг земель і ґрунтів;
моніторинг лісів;
моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття;
моніторинг у сфері управління відходами;
моніторинг геологічного середовища;
моніторинг впливу фізичних факторів (температура, шум, вібрація, іонізуюче та неіонізуюче випромінювання).

Рівні моніторингу

Моніторинг здійснюватиметься на 4-х рівнях :

- національному;
- регіональному;
- місцевому;
- об'єктовому.

Державна система моніторингу довкілля

*Відповідно до вимог **Закону № 2973-IX** від 20 березня 2023 року Уряд вніс зміни до низки нормативно-правових актів, в тому числі, які стосуються порядків проведення моніторингу вод, повітря та системи інформаційної взаємодії*

Постанова КМУ від 13 червня 2024 р. № 684 Деякі питання функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем

Постанова КМУ від 12 липня 2024 року № 815 «Про інформаційну взаємодію між автоматизованими інформаційними системами органів державної влади та загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережі»

Розпорядження КМУ від 7 липня 2023 р. № 610-р «Про схвалення Концепції Державної цільової екологічної програми моніторингу довкілля»

Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 23 грудня 2024 року № 1720, Порядок створення регіональних центрів моніторингу довкілля

Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України № 230 від 6 лютого 2025 року Примірне положення про регіональні центри моніторингу довкілля

Що не так?

Нечіткість у визначенні повноважень та відповідальності органів

Відсутність механізмів фінансування

Відсутність стандартів та методик моніторингу

Відсутність чітких вимог до технічного забезпечення - кадровий та технічний голод (спеціалісти, програмне, технічне та ресурсне забезпечення РЦМД)

Відсутність чітких критеріїв оцінки ефективності системи моніторингу

Обмежений доступ громадськості до інформації

Недостатня інтеграція з міжнародними системами

Що треба?

Чітка ієрархія та розподіл повноважень;

Визначення конкретних завдань та сфери відповідальності кожного органу;

Визначення сталих джерел фінансування;

Обов'язок публікування результатів моніторингу;

Національні стандарти та методики моніторингу, які відповідатимуть міжнародним вимогам та забезпечать достовірність і порівнянність даних;

Єдині протоколи обміну інформацією з іншими інформаційними системами = сумісність та оперативність передачі інформації;

Стандартизовані технічні вимоги до обладнання та методів вимірювання;

Система показників для регулярної оцінки ефективності моніторингу;

Набір протоколів = управлінських рішень, які запускаються при настанні певних умов/перевищенні рівнів – для запровадження на регіональному рівні

Регіональний центр моніторингу довкілля

Серед основних функцій центрів: збирання та обробка даних про стан довкілля, проведення лабораторних досліджень, формування баз даних, підготовка аналітичних звітів та надання інформації органам державної влади та місцевого самоврядування.

Структура та підпорядкування: Центри можуть створюватися як окремі юридичні особи або як структурні підрозділи існуючих установ. Вони підпорядковуються Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України або відповідним обласним державним адміністраціям.

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
Департамент захисту довкілля

Актуальні питання

Неврегульовані питання	Позиція Міністерства захисту довкілля	Станом на 2025 рік
Вимоги щодо структури, програмно-технічного комплексу, рівнів захисту інформації тощо.	Структура регіонального центру моніторингу довкілля має визначатися індивідуально в залежності від потреб кожного окремого регіонального центру моніторингу довкілля. Затверджуватимуться окремою(окремими) постановами КМУ по підсистемам.	В чинних НПА (Порядок створення, Положення) відсутнє врегулювання окремими Постановами.
Вимоги до рівня захисту інформації та програмно-технічного комплексу від несанкціонованого доступу.	Вимоги щодо захисту інформації передбачені іншими законодавчими та нормативно-правовими актами, зокрема постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2006 № 373 «Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах» (зі змінами).	не посиляється нормативно-правовий акт, який визначає вимоги щодо захисту інформації.
Необхідність уніфікованого програмного забезпечення, для обробки отриманих даних та відповідні аналітичні/прогностичні/математичні/статистичні моделі, уніфіковані протоколи обміну даними тощо.	Порядок(ки) забезпечення технологічної сумісності та здійснення інформаційної взаємодії АІС із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею затверджуватимуться окремою(окремими) постановами КМУ по підсистемам.	Відсутні окремі НПА по підсистемам

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
Департамент захисту довкілля

Фінансування

Неврегульовані питання	Позиція Міністерства захисту довкілля	Станом на 2025 рік
1) Регіональний центр моніторингу довкілля може створюватися як комунальне підприємство, яке є підпорядкованим, підзвітним та підконтрольним відповідній обласній раді та за галузевою спрямованістю підвідомчим структурному підрозділу обласної державної адміністрації з питань охорони навколишнього середовища. 2) Організаційне та матеріально-технічне забезпечення, штатний розпис, кошторис доходів та видатків на утримання регіонального центру моніторингу довкілля затверджує Голова обласної, Київської та Севастопольської міських рад. 3) Фінансування роботи РЦМД має здійснюватись за рахунок коштів обласних (місцевих) бюджетів, зокрема обласного фонду охорони довкілля та інших джерел, не заборонених законодавством.	регіональний центр моніторингу довкілля – структурний підрозділ з питань охорони навколишнього природного середовища обласної державної адміністрації....., підприємство, установа, організація, що належать до сфери управління Автономної Республіки Крим, обласної ради, територіальної громади міста Києва... пункт «Фінансування роботи регіонального центру моніторингу здійснюється за рахунок коштів державного бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством» в цілому було виключено з метою врахування зауважень Мінагрополітики, Держгеокадастру, Мінфіну та Асоціації районних та обласних рад.	Здійснення моніторингу довкілля, проведення аналізу та відповідне технічне забезпечення і обслуговування автоматичних систем моніторингу потребуватиме організаційного та фінансового забезпечення. Ст.22 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (у редакції Закону № 2973) передбачено: «Фінансування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем здійснюється за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством». Питання фінансування залишається невизначеним

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
Департамент захисту довкілля

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!